

Monumentnummer*: 513767

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 10 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82863/172

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Rotterdam	AH			548

Omschrijving**

Inleiding:

Op waterkracht werkende BASCULEBRUG over het Haringvliet, gebouwd in 1885 naar ontwerp van G.J. de Jongh, ter vervanging van de toenmalige Spanjaardsbrug, een handbediende basculebrug ontworpen door W.N. Rose.

NB 1981-1984 vond restauratie van de brug plaats, waarbij de brugkleppen geheel werden vernieuwd en het bewegingswerk werd gerestaureerd. Het brugwachtershuis in eclectische trant, op de westelijke hoek van het zuidelijke bruggehoofd, werd gereconstrueerd. De kandelaberzuilen zijn in aluminium gegoten replica's van negentiende-eeuwse lantaarns. De roodkoperen lantaarns zijn gereconstrueerd naar de oorspronkelijke tekeningen.

Omschrijving:

Hydraulisch werkende ijzeren basculebrug met een decoratieve smeedijzeren brugleuning en houten regels. Op de vier hoeken van de brughoofden vier gietijzeren windwerkkasten, waarop de gereconstrueerde kandelaberzuilen met roodkoperen lantaarns. Aan de brugzijde van iedere windwerkkast bevindt zich een groot gietijzeren kwadrant. Op de brughoofden bevinden zich tevens de eenvoudige tweedelige afsluithekken van de brug, bestaande uit smeedijzeren liggers waartussen gekruiste smeedijzeren banden. Op de westelijke hoek van het zuidelijke bruggehoofd staat het gereconstrueerde brugwachtershuis. Het gebouwtje is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en omvat een bouwlaag.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De basis is van rode baksteen, de overige constructie van hout. Het huisje draagt een wolfdak met mastiek bedekking en heeft een geprofileerde houten bakgoot op klossen. De zuidoostelijke hoek van het huisje springt in om ruimte te maken als ingangsportaal, afgesloten met een houten balustrade en op de hoek een houten geprofileerde kolom. Hierachter bevinden zich twee deuren, toegang biedend tot het toilet en het brugwachtersvertrek. In de oostelijke, noordelijke en westelijke gevel bevinden zich rechthoekige vensters met roedenverdeling en bovenlichten, en bovenin de noordelijke en zuidelijke gevels bovendien kleine rechthoekige vensters. De hydraulische aandrijving (aangesloten op het drinkwaterleidingnet) geschiedt door middel van een oscillerende (schommelende) cilinder waarin zich een zuiger beweegt, die op de kruk werkt die aan de wentelas is bevestigd. Voor elk van de brugkleppen is een cilinder in de oostelijke zijkelder geplaatst. De bediening van de brug gebeurt voor beide brugkleppen afzonderlijk. Op straatniveau, boven de zijkelders waarin de machines zijn opgesteld, bevindt zich een handle. Hiermee wordt, door middel van een stangenstelsel de waterschuif bediend. De schuif laat, door het vooruit of achteruit bewegen van de bedieningshandle, het water aan een van de beide zijden van de zuiger toe en opent of sluit de brug. In de middenstand is de watertoevoer geheel afgesloten en is het systeem vergrendeld. Naast de hydraulische aandrijving is tevens een handbewegingswerk aanwezig. De vergrendeling van de brug is gekoppeld aan de draaiende afsluithekken. Wanneer de afsluithekken worden gesloten, schuiven de grendelpennen door middel van tandwielen, een heugelstang en een hefboomstelsel naar voren. Op deze wijze wordt de brug bij het sluiten van de hekken ontgrendeld en omgekeerd.

Waardering:

De Spanjaardsbrug over het Haringvliet is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en typologische waarde en de bijzondere toepassing van waterdruk voor de aandrijving.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug